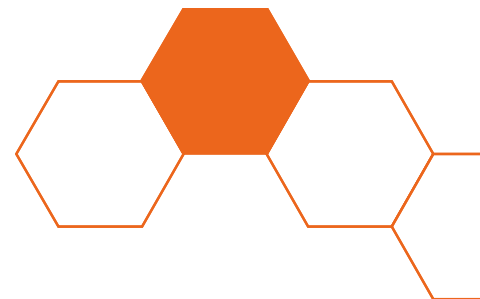

DÖVENHETEN

Nadia Saleh, kurator

Sofia Hansdotter, leg. psykolog

Wibel- och SPAF-dagarna i Stockholm 180426

INNEHÅLL

- Presentation
- Dövenheten som verksamhet
  - råd, stöd och service till vuxna teckenspråkiga
  - kulturellt bekräftande arbetssätt – värdegrund
  - målgrupp
- FoU rapport; *"Konsekvenser av språklig deprivation hos vuxna teckenspråkiga döva"*
  - språklig deprivation – hur yttrar det sig?
  - beteende
  - språk

DÖVENHETEN SOM VERKSAMHET

- Råd, stöd och service till vuxna teckenspråkiga
- Kulturellt bekräftande arbetssätt
  - värdegrund
- Målgrupp
  - 1200 döva i Skåne
  - ca 300 besöker Dövenheten

FOU RAPPORT; ”Konsekvenser av språklig deprivation hos vuxna teckenspråkiga döva”

- Döva som inte är flytande på sitt bästa språk, teckenspråk
- Vår och även tolkars upplevelse – ”är det dom eller är det jag?”
- 1200 döva i Skåne
  - liten grupp döva som behöver mycket stöd - varför?
  - varför blir det alltid fel?
  - luddiga/saknar diagnoser

Language deprivation syndrome: a possible neurodevelopmental disorder with sociocultural origins (*Hall, Levin, Anderson, 2017*)

- Vikten av att förstå sambandet mellan språkutveckling och psykiatriska symptom
- Glickmans förslag på diagnoskriterier (2011)
  - DSM
  - 9 kriterier

- Orsaken till brister i språk och beteende ligger inte i individens medfödda fysiska eller psykologiska förutsättningar, utan har uppkommit som en följd av omgivningens oförmåga att tillgodose det tidiga behovet av kommunikation

SPRÅKLIG DEPRIVATION

- Att utvecklas språkligt – att ta in, att själv producera, att få tillbaka bekräftelse – kommunikation möjlig sen
- Räkna trappsteg, tidsföljd (rutiner)
- 0-3, 4-6, 7-11 år – vad händer när man får språk senare?
- Kritisk period - "språkfönster"
- Syntaktisk bearbetning av ett andra språk
  - ett naturligt första språk → nödvändigt för att lära sig ett andraspråk. (läs- och skrivförståelse mycket undermålig)

Att få språk sent påverkar...

- Den neuroanatomiska utveckling
  - vävnadsförändringar i hjärnan
- Hjärnans språkbearbetning
  - ytlig och mindre aktivitet, dvs undermålig nivå av språkbearbetning
- Man utvecklas genom en person, relation, vikten av anknytning under det första levnadsåret, kärlek, omsorg, grundtrygghet
- Mentaliseringsförmåga
  - exekutiva funktioner
  - känsloreglering

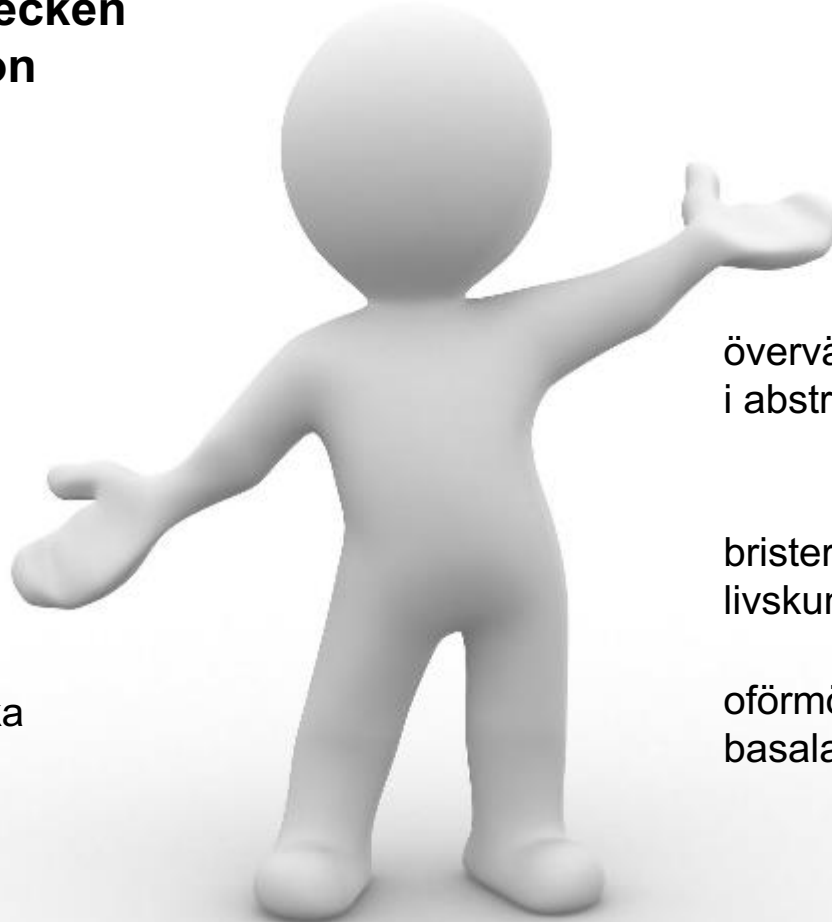
Gulati (2003) – kännetecknen på språklig deprivation

kognitiva brister
trots normalbegåvning
tankestörningar
apatisk eller dement

bristande insikt i sociala
regler och koder

bristande insikt i psykologiska
Processer (*tanke-känsla-
handling*)

emotionella och sociala brister

överväldigad av komplexiteten
i abstrakta aspekter av vardagslive

brister i sin allmänna
livskunskap

oförmögen att svara på
basala frågor om sitt eget liv

Crump & Glickman (2011) – språklig deprivation i språket

Begränsat ordförråd

Kan inte indikera tid rätt
Kan inte berätta från början till slut

Svårigheter med orsak och verkan,
förstår inte ”om detta händer,
så kommer i sin följd detta hända...”

Använder tecken fel

Gör grammatiska fel

Svårigheter med syntax

Upprepar tecken som ett
substitut för bristande grammatik

Blandar gester och pantomim
med tecken

- Tidig språklig deprivation leder till känslomässiga och beteendestörningar, och orsakar symptom och beteenden
- kan felaktigt diagnostiseras som utvecklingsstörning, ADHD eller autism hos döva
- kan felaktigt diagnostiseras som psykisk sjukdom

Language deprivation with deficiencies in behavioral, emotional and social adjustment (*Glickman 2011*)

- Föds utan hörsel/förlorar hörsel innan talet utvecklas
- Hörselförlusten åtgärdas inte så att personen kan både utveckla tal och uppfatta tal effektivt
- Barnet exponeras inte för tillräckligt mycket teckenspråk för att kunna bli flytande
- Blir inte flytande i något språk (varken förståelse eller produktion)
- Beteendemässiga, sociala och emotionella störningar. Undermålig skolprestation samt brist på sociala färdigheter från barndomen
- Mycket stor brist på omvärldskunskap; sociala normer, historia, aktuella nyheter om samhället, rättigheter och skyldigheter som medborgare
- Stora svårigheter att utveckla; arbetsförmåga, interpersonella och attitydmässiga aspekter och förmåga att leva självständigt
- Minst 14 år gammal.
- Ingen intellektuell funktionsnedsättning, schizofreni eller annan psykotisk sjukdom. Ingen antisocial personlighetsstörning

Tack för oss 😊
Frågor?